

De Stad van 't LEED

Dinsdag 26 augustus 2014

Soundscape - Jasper & Jasper

Jasper Braet en *Jasper Vanpaemel* (docent SLAC/Conservatorium) openen en sluiten het concert af met een soundscape vol dreiging, angst, spanning en oorlogsgeluiden.

Een stroom van videobeelden, gecreëerd door het atelier *Digitale Kunst van SLAC/Academie Beeldende Kunst*, wordt op maxi-schermen aan weerszijden van het podium getoond.

Het is geen film met soundtrack, maar een live synchronisatie waarbij Jasper en Jasper bewegingssensors en lichteffecten 'live' op het podium bedienen.

Ionisation – Edgard Varèse

Dertien slagwerkers, allen docenten, studenten en oud-studenten van het SLAC/Conservatorium (*Eric Duchateau, Sep François, An Lemmens, Tom Ouderits, Stefaan Poelmans, Tom Van de Venne, Jasper Vanpaemel, Aurel Baele, Yuri De Grootte, Lucas Van der Cruysse, Bregje Van Deun, Bert Vandormael, Marten Ovaere, o.l.v. Leo Ouderits*) voeren *Ionisation* van Edgard Varèse uit. Het werk werd gecomponeerd in 1929, maar is sterk beïnvloed door het futuristisch denken van voor en tijdens WO I.

Zoals de Italiaanse futurist L. Russolo in zijn manifest "De kunst van het lawaai" (1913), zo pleit ook Varèse voor nieuwe klankbronnen binnen het klassiek instrumentarium. Nieuwe timbres zijn nodig om het vernieuwd klankidroom van de moderne, geïndustrialiseerde wereld te vertolken.

Varèse zoekt deze nieuwe timbres in de zeer gedifferentieerde slagwerkfamilie. De klanken met deze bezetting roepen gevoelens op van verwarring en chaos. De 2 sirenes en het ruis-, metaal-, hout- en trommelgeluid gecombineerd met geaccentueerde ritmische motieven maakt dat Varèse in *Ionisation* tijdsgebonden lawaai en kabaal herleidt tot muziek.

Worldwar 1914 - 1918 : Anxiety-Poverty-Peace – Leo Ouderits

Het oorlogsgeweld barst los, de diepe zware toon van de grote trom en de knetterende scherpe klanken van de kleine trom vertolken de hevige strijd aan het front.

Armoede is een feit. Een blinde bedelaar tracht, al spelend op stok en blik, wat geld bij elkaar te sprokkelen. Door zijn ritmische kunsten brengt hij het publiek in trance. Op die manier biedt hij troost en wordt de ellende en het verdriet even vergeten.

Tussen het oorlogsgewoel in is er tijd voor vermaak, de xylofoon nodigt uit ten dans. Even is er feest.

De beiaard kondigt het einde van de oorlog aan, samen met de klanken van de synthesizer brengt hij de vrede terug.

(Eric Duchateau, Sep François, Tom Ouderits - percussie en Luc Rombouts - beiaard)

Dit werk is opgedragen aan de zeventig miljoen militairen (waaronder zestig miljoen Europeanen) en de negen miljoen mensen die gedood zijn tijdens WO I.

Le Sacre du Printemps – Igor Stravinsky

Op de vooravond van WO I schreef Stravinsky één van de meest vernieuwende en controversiële werken van de 20ste eeuw: Le Sacre du Printemps. Docenten piano van het SLAC/conservatorium (*Vincent Goris, Stefaan Poelmans, Marijke Oers en Carla Van Effeltaire*) spelen een arrangement van dit ballet voor vier piano's.

Theodoro Adorno zag in de afwezigheid van zelfbewuste individuen, de groepsretoriek van dansrituelen en de kritiekloze overgave van een hogere orde een voorafschaduw van het fascisme. Voor hem was de Sacre geen verheerlijking van de relatie tussen natuur en mens, wel een afspiegeling van de absolute terreur.

De voortstuwende, sterk geaccentueerde ritmische motieven creëren een agressieve en opgejaagde sfeer. De nervositeit wordt tot een climax opgebouwd en nadien opgevangen door trage, sfeervolle kleurmomenten.

Dit is de stad van 't leed – Erika Budai

Emile Verhaeren (°Sint-Amands 1855-†Rouen 1916) was een Vlaamse auteur die hoofdzakelijk poëzie schreef in het Frans. Hij studeerde rechten aan de Katholieke Universiteit van Leuven en werd genomineerd voor de Nobelprijs Literatuur in 1911.

"C'est la ville de la douleur" uit 1897, vertaald door de Antwerpse auteur-filosoof Frans Boenders als "Dit is de stad van 't leed", is een gedicht uit zijn anarchistische periode waaruit het sociaal-voelende pacifisme van Verhaeren sterk naar voren treedt. De beweeglijkheid en het visuele aspect van de oorlog wordt door componiste Erika Budai muzikaal vertolkt in een werk voor vier koren (*Arenbergkoor o.l.v. Lou Van Cleynenbreughel, Florilegum o.l.v. Simon Vandamme, Koordinaat o.l.v. Jan Van Hove, Musa Horti o.l.v. Peter Dejans; Algemene leiding: Peter Dejans*), slagwerk (*Eric Duchateau*) en beiaard (*Luc Rombouts*).

Van meet af aan is de gespannen, militaire sfeer in de compositie sterk voelbaar door de introductie van pauk en militaire trom. "Dit is de stad van 't leed" wordt als herkenbaar motiefje vervolgens ingezet door het koor. Een beeldrijke beschrijving van oorlogsscènes, strijdvaardige gebeurtenissen en beangstigende geluiden worden door het koor verhaald en verklankt. De begeleiding van pauk en militaire trom onderstreept in iedere strofe de enge, gebalde sfeer die vanuit de poëzie spreekt. Wanneer naar het slot toe de oorlogsstrijd door koor en percussie langzaam aan wordt uitgezongen, klinkt boven het hoofd van het angstige volk de verzoenende melodie van de beiaard, die het uitwaaien van een vredesboodschap over de stad vertolkt.